Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Program edukacyjny „Rewitalizujemy Żyrardów" – scenariusze zajęć

TEMAT 2. ŻYRARDOWSKIE TRADYCJE

Utila sp. z o.o.

WARSZAWA | PAŹDZIERNIK 2019

SPIS TREŚCI

1. Lekcja 1 3
Informacje wprowadzające 3
Przebieg lekcji 3
2. Lekcja 2 11
Informacje wprowadzające 11
Przebieg lekcji 11
3. Lekcja 3 12
Informacje wprowadzające 12
Przebieg lekcji 12

1. LEKCJA 1

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

- **Program zajęć dla klasy V SP**
- **Cele ogólne:**
  1) Zapoznanie się uczniów z różnymi rodzajami zawodów i narzędziami koniecznymi w pracy
  2) Budzenie wśród uczniów szacunku dla każdej pracy
  3) Poznanie przez uczniów historii i warunków pracy robotników żyrardowskich zakładów lniarskich
  4) Podkreślenie istotności zawodów rzemieślniczych
  5) Budowanie tożsamości lokalnej
- **Cele szczegółowe:**
  Uczeń:
  1) Umie nazwać czynności, jakie wykonują ludzie poszczególnych zawodów
  2) Docenia wartość pracy wszystkich ludzi, bez względu na ich zawód
  3) Umie wskazać, z jakimi zawodami wiąże się historia Żyrardowa
- **Metody pracy:** słowna (rozmowa), pokaz, aktywizująca, problemowa
- **Formy pracy:** indywidualna, grupowa
- **Środki dydaktyczne:** narzędzia pracy: młotek, kielnia, uchwyt ślusarski, słuchawki lekarskie itp., kartki z nazwami zawodów, prezentacja multimedialna, tekst wiersza „Wszyscy dla wszystkich" J. Tuwima, załączniki 1,2.
- **Rezultaty:**
  1) Wzrost poziomu wiedzy nt. ginących zawodów
  2) Zwiększenie poziomu świadomości wśród uczniów odnośnie istoty działalności rzemieślniczej
  3) Wzrost poziomu i świadomości odnośnie do zawodów i warunków pracy na terenie dawnych zakładów lniarskich

PRZEBIEG LEKCJI

Nauczyciel przypomina dzieciom, że Żyrardów to miasto fabryczne rozwijające się wraz z rozbudową zakładów przemysłowych. Najpierw zaczęły powstawać pierwsze budynki fabryczne, w których rozwijała się produkcja. Wokół zabudowań przemysłowych powstawały budynki mieszkalne dla robotników z zakładów lniarskich tzw. Osada fabryczna (charakterystyczne budynki z czerwonej cegły). Dla dzieci robotników wybudowano Ochronkę (przedszkole), szkoły, powstają też inne budynki służące mieszkańcom jak szpital, dom kultury (tzw. Ludowiec). Pod koniec XIX w. Zakłady Żyrardowskie były największym zakładem wyrobów lnianych w Europie.

Następnie metodą burzy mózgów, nauczyciel wspólnie z uczniami próbuje ustalić na jakich stanowiskach dawniej ludzie pracowali, jakie zawody wykonywali. Na tablicy zapisuje odpowiedzi uczniów. Gdy zapiszą wszystkie zawody, wybierają te, które uprawiane są również obecnie oraz zastanawiają się wspólnie czy możliwy jest powrót zawodów dawnych, jeśli tak do dlaczego, jeśli nie to dlaczego.

Nauczyciel wyświetla i omawia z dziećmi prezentację (załącznik 1), na której znajdują się zdjęcia przedstawiające ludzi wykonujących różne zawody. Wspólnie próbują ustalić co to za zawód i jak nazywa się miejsce, gdzie się znajdują osoby na ilustracjach.

Rozpoznawanie nazw zawodów na podstawie zgromadzonych narzędzi:

Nauczyciel zaprasza dzieci do stolika gdzie są wyłożone przyniesione przez niego narzędzia (skrzynka z narzędziami Pana dozorcy) oraz zdjęcia – załącznik nr 2. Prosi, by dzieci nazwały te przedmioty, powiedziały do czego służą, kto ich używa. Uczniowie biorą do ręki narzędzia, podają ich nazwy oraz nazwę zawodu, z którym im się kojarzy.

lub

Rozwiązywanie krzyżówki/ wykreślanki- załącznik nr 3

Nauczyciel pyta uczniów czy słyszeli o ginących zawodach i dlaczego tak się o nich mówi.

Po dyskusji nauczyciel podsumowuje, że część zawodów rzemieślniczych – kiedyś bardzo potrzebnych obecnie zanika. Jest to wynik m.in. tego, że część prac przejmują maszyny. Ma na to wpływ także nasz styl życia np. częściej kupujemy nowe buty niż oddajemy je do naprawy do szewca. Jednocześnie podkreśla wagę zawodów rzemieślniczych dla zachowania lokalnych tradycji. Bardzo często wyroby rzemieślnicze stanowiły także pamiątkę przekazywaną w rodzinie. Przykładem mogą być np. zegarki, które wykonywane były z innych materiałów niż obecnie, dlatego mogły przetrwać do dzisiejszych czasów i po renowacji służą jako oryginalna ozdoba i jednocześnie pamiątka po przodkach. Właściciel takiej pamiątki może czuć się naprawdę wyjątkowo.

Przedmioty wykonywane przez rzemieślników były (i są) lepszej jakości, mają oryginalny charakter, są wykonywane z dbałością o szczegóły i są dopasowane do potrzeb danej osoby. Zawód rzemieślnika jest trudną pracą wymagającą wielu lat nauki, ale nie bez powodu rzemieślnicy otrzymują tytuł mistrza w swoim fachu. Bardzo często pracownie rzemieślnicze były małymi rodzinnymi firmami to znaczy, że fach przekazywany był np. z ojca na syna, z matki na córkę itd.

"Rzemieślnicza robota" będzie się zawsze wiązała z wysoką jakością oraz rzetelną wiedzą przekazywaną z pokolenia na pokolenie.

Nauczyciel rozdaje dzieciom wiersz J. Tuwima „Wszyscy dla wszystkich" załącznik nr 4. Następnie prosi uczniów, by go przeczytali i podkreślili nazwy zawodów w nim występujące. Uczniowie wspólnie z nauczycielem omawiają treść wiersza. Wspólnie starają się rozwiązać problem „Który zawód jest najważniejszy?" metodą burzy mózgów.

(Dzieci powinny dojść do wniosku, że wszystkie zawody są jednakowo ważne, wszystkie się wzajemnie uzupełniają)

Nauczyciel prosi dzieci, by przygotowały (zgodnie z załącznikiem 5) krótką prezentację jaki zawód chcą wykonywać w przyszłości i dlaczego. Prosi również, by powiedzieli w niej czy ten zawód mogą wykonywać w swoim mieście?

Nauczyciel rozmawia z dziećmi o tym jak moje życie, zachowania wpływają na miasto, jego rozwój.

Następuje podsumowanie lekcji: Nasze miasto zmienia się cały czas, tak jak zmieniamy się my. Wszyscy mamy wpływ na nasze miasto, na świat w którym żyjemy. Nasza praca jest ważna dla miasta, ponieważ pomaga innym mieszkańcom miasta. Wszyscy musimy pamiętać jak niezwykle ważna dla nas jest praca rzemieślników, bez nich miasto i ludzie nie mogli by żyć.

Załącznik nr 2

Źródło: https://www.tkackielodzkie.pl/

Źródło: https://pl.depositphotos.com/

Źródło: https://www.artequipment.pl/

Źródło: http://www.multipino.pl/

Źródło: https://pl.depositphotos.com/

Źródło: http://maszyny-szwalnicze.jukmasz.webd.pl/

Źródło: https://pl.depositphotos.com/

Załącznik nr 3

Poziomo

5. Troszczy się o ludzkie zdrowie
8. Zajmuje się projektowaniem budynków, ich wnętrza i otoczenia
10. Zajmuje się sprzedażą leków
11. Udziela porad prawnych i występuje przed sądem
12. Broni terytorium danego kraju przed atakiem zbrojnym
13. Leczy zwierzęta

Pionowo

1. Osoba, która zbiera informacje i prezentuje je w prasie, telewizji itp.
2. Osoba, która zna się na budowie komputera i obsłudze programów komputerowych
3. Czuwa nad bezpieczeństwem ludzi
4. Pracuje po ziemią
6. Kieruje lokomotywą
7. Zawód, polegający na odgrywaniu ról
9. Wzywany do walki z pożarem i zwalczania skutków klęsk żywiołowych

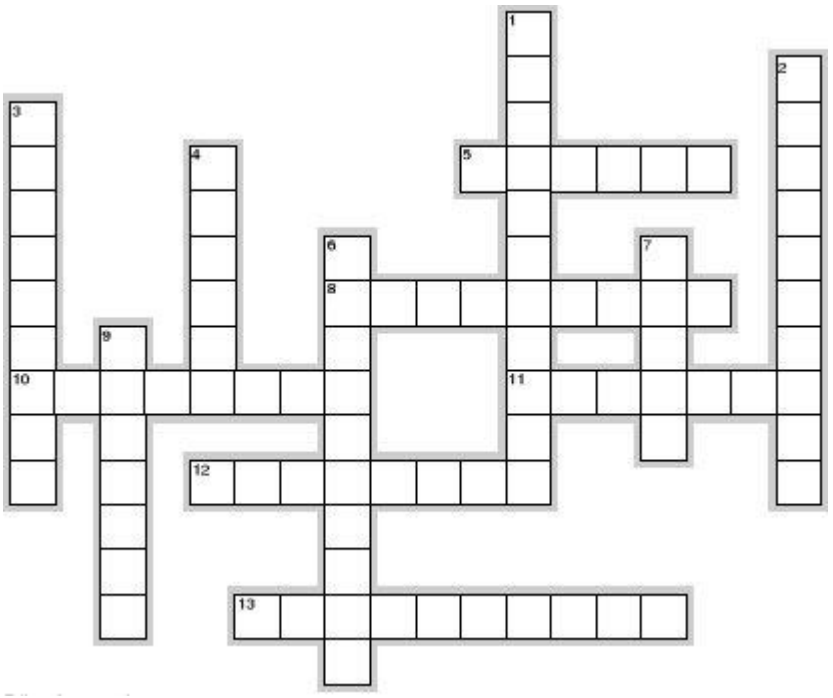

o	s	p	o	r	t	o	w	i	e	c	ł	h	u
w	ł	y	n	w	z	r	a	j	e	l	o	k	ą
e	m	k	y	t	a	m	r	o	f	n	i	d	p
e	ź	a	x	k	ł	k	m	ś	o	z	n	t	o
k	t	k	r	y	u	e	ę	z	s	a	ć	k	r
k	ń	n	n	y	c	c	c	ć	u	ó	i	l	t
f	i	a	a	h	n	a	h	c	p	n	p	e	i
k	r	e	a	j	w	a	z	a	w	j	i	k	e
z	i	n	r	a	c	y	r	o	r	e	e	a	r
ę	i	n	p	o	c	i	t	z	a	z	k	r	z
k	d	s	t	i	w	a	l	ń	k	l	a	z	x
l	z	k	e	u	r	c	g	o	ó	c	r	g	h
w	ź	l	ź	s	h	s	a	ę	p	ź	z	x	g
m	u	r	a	r	z	r	e	i	n	ł	o	ż	ć

Załącznik nr 4

Julian Tuwim - Wszyscy dla wszystkich

Murarz domy buduje,
Krawiec szyje ubrania,
Ale gdzieżby co uszył,
Gdyby nie miał mieszkania?

A i murarz by przecie
Na robotę nie ruszył,
Gdyby krawiec mu spodni
I fartucha nie uszył.

Piekarz musi mieć buty,
Więc do szewca iść trzeba,
No, a gdyby nie piekarz,
Toby szewc nie miał chleba.

Tak dla wspólnej korzyści
I dla dobra wspólnego
Wszyscy muszą pracować,
Mój maleńki kolego.

Załącznik nr 5

Mój wymarzony zawód
Kim chciałbyś/chciałabyś zostać w przyszłości? **Dlaczego chciałbym/chciałabym wykonywać ten zawód?** **Czy ten zawód będę mógł/mogła wykonywać w moim mieście?**

2. LEKCJA 2

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

- **Program zajęć dla klasy V SP**
- **Cele ogólne:**
  1) Poznanie historii swojego miasta
  2) Zapoznanie z zawodami wykonywanymi w fabryce lnu
  3) Kształtowanie wrażliwości estetycznej
- **Cele szczegółowe:**
  Uczeń:
  1) Przestrzega ustalonego regulaminu wycieczki
  2) Uczestniczy w lekcji muzealnej- stosują poznane umiejętności w praktyce
  3) Kształtuje wrażliwość estetyczną przez kontakt ze zbiorami Muzeum Lniarstwa
- **Metody pracy:** podająca, praktycznego działania
- **Formy pracy:** grupowa, indywidualna
- **Środki dydaktyczne:** eksponaty i materiały dostępne w Muzeum Lniarstwa
- **Rezultaty:**
  1) Wzrost wiedzy nt. historii miasta i związanych z nią zawodów

PRZEBIEG LEKCJI

Nauczyciel zabiera dzieci na wycieczkę do Muzeum Lniarstwa im. Filipa de Girarda w Żyrardowie. Tam odbywa się zwiedzanie muzeum.

3. LEKCJA 3

Alternatywą dla lekcji nr 3 jest połączenie lekcji nr 2 i 3 wzięcie udziału uczniów w zwiedzaniu i warsztatach rękodzielniczych organizowanych przez Muzeum Lniarstwa.

Lekcja powinna być poprowadzona przez nauczyciela techniki.

INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

- **Program zajęć dla klasy V SP**
- **Cele ogólne**
  1) Kształtowanie szacunku do pracy osób związanych z przemysłem tkackim
  2) Poznanie tradycyjnych metod pracy- szycie ręczne
  3) Usprawnienie małej motoryki i koordynacji wzrokowo- ruchowej
- **Cele szczegółowe:**
  Uczeń:
  1) Zna ściegi podstawowe- przed igłą, za igłą, sznureczek
  2) Nawleka igłę, wiążą supełek na nitce
  3) Szyje ściegiem przed igłą
  4) Wyszywa ściegiem sznureczkowym na wzorze (lub bez wzoru)
  5) Rozróżnia tkaninę –płótno
  6) Zna splot płócienny (wątek i osnowa)
  7) Mierzy tkaninę centymetrem krawieckim
  8) Odczytuje i zapisuje pomiar z użyciem miana „cm”
  9) Zachowuje ład i porządek na stanowisku pracy
  10) Szanuje pracę fizyczną innych osób
- **Metody pracy:** pokaz z objaśnieniem, działania praktyczne pod kontrolą nauczyciela
- **Formy pracy:** grupowa , indywidualna
- **Środki dydaktyczne:** serweta wyszywana ściegami podstawowymi, modele do przewlekania (wyszywanki bez igły), różne rodzaje tkanin (płótna, dzianiny), szablon splotu płóciennego, kordonek, igły do haftu, naparstki, centymetry krawieckie, nożyczki.
- **Rezultaty:**
  1) Zwiększenie praktycznych umiejętności związanych z jednym z tradycyjnych dla miasta zawodów

PRZEBIEG LEKCJI

Nauczyciel wprowadza dzieci w temat lekcji. Przypomina wycieczkę do Muzeum Lniarstwa, tamtejsze eksponaty. Tłumaczy, że w dawnych czasach każda osoba samodzielnie przygotowywała ozdoby do swojego domu wykorzystując len produkowany w żyrardowskich fabrykach. Informuje, że dziś każdy uczeń będzie mógł przygotować własną serwetkę, poczuć się jak w dawnych czasach gdy nie było tyle maszyn wyręczających człowieka.

1) Przygotowanie stanowisk pracy
   - ustawienie ławek, oświetlenie, porządek na stolikach
   - przypomnienie zasad BHP w czasie pracy (używanie nożyczek, igły)
2) Przygotowanie narzędzi i materiałów
   - nazywanie narzędzi i ich przeznaczenia (igła, naparstek, centymetr krawiecki)
   - nazywanie materiałów (płótno, dzianina, kordonek)
   - nawlekanie igły kordonkiem, cięcie nożyczkami, wiązanie supełka
3) Wykonanie próbek ściegów
   - pokaz prowadzenia nitki za pomocą igły – ścieg przed igłą

- szycie wg demonstracji (objaśnienia) na kawałku płótna
- sprawdzanie poprawności wykonania ściegu, dokonywanie poprawek.

4) Ozdabianie serwetki
    - dobór kolorów kordonka
    - wyszywanie ściegiem przed igłą (lub sznureczkiem) na wzorze
    - sprawdzanie poprawności wykonania ściegu, dokonywanie poprawek.
    - mierzenie serwetek miarą krawiecką, odczytywanie, zapisywanie pomiaru.
5) Podsumowanie i zakończenie zajęć
    - podsumowanie i ocena pracy uczniów
    - ekspozycja serwetek na wystawie
    - pożegnanie.